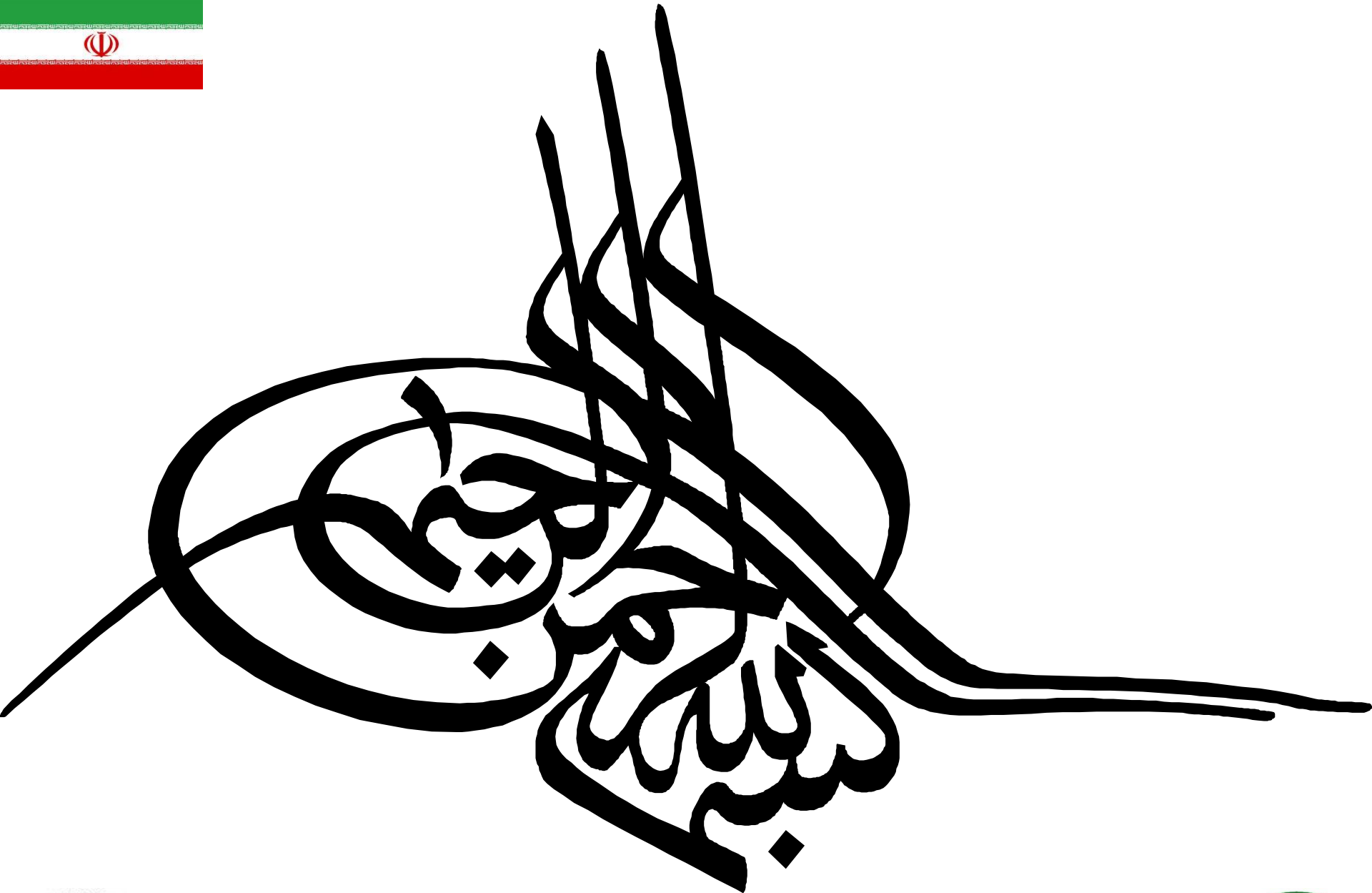

کارگاه آموزشی

آشنایی با بورس کالای کشاورزی (بورس کالا)

دکتر احمد عبدالله پور
استادیار و عضو هیات علمی

۸ اسفند ۱۴۰۱

تحول در بخش کشاورزی از مسیر بورس می گذرد

راز گسترش و جذابیت روزافزون بورس ها خصوصاً بورس های کالایی در چیست؟

دوره اول : آشنایی با مبانی بازار سرمایه و بورس های کالایی

دوره دوم : دوره آموزشی مهندسی مالی (در آینده)

آشنایی با بورس کالا

انواع بازار در اقتصاد

آشنایی با بورس کالا

بازار انحصار کامل
(Monopoly)

بازار انحصار چند
جانبه
(Oligopoly)

بازار رقابت
انحصاری
(Monopolistic
Competition)

بازار رقابت کامل
(Perfect
Competition)

ساختار و ویژگی های بازارها

آشنایی با بورس کالا

بازار رقابت کامل

- رقابت زیاد * محصول همگن * تعداد زیاد خریدار و فروشنده * اطلاعات کامل
- * ورود و خروج بدون مانع * عدم وجود محدودیت قانونی * قیمت پذیر

بازار انحصار کامل

- تنها یک عرضه کننده * موانع زیاد برای ورود، ورود ناممکن * قیمت گذار
- بدون رقابت * تبعیض قیمتی

بازار رقابت انحصاری

- تولیدکنندگان زیاد * موانع اندک ورود آسان * متفاوت بودن محصول اما جانشین یکدیگر * رقابت قیمتی
- قیمت گذار * رقابت غیر قیمتی بر اساس تبلیغات و تفاوت محصولات

بازار انحصار چند جانبه

تعداد فروشندگان محدود، معمولاً کالاهای (خدمات) تولیدی ناهمگن، ورود به بازار و خروج از آن آزاد نیست، اطلاعات خریداران با فروشندگان یکسان نیست، رفتار هریک از بنگاه‌ها بر دیگری تأثیرگذار است

انواع بازارها

بازارهای مالی

بازارهای
فیزیکی / واقعی

بازار پول (پول)

بازار سرمایه
(بورس)

بازار بیمه

تقسیم بندی بازارها

آشنایی با بورس کالا

سررسید اوراق

- بازار پول
- بازار سرمایه

مرحله انتشار

- بازار اولیه
- بازار ثانویه

قانون مندی و انضباط
نظارتی

- بازار رسمی (بورس)
- بازار غیررسمی (فرا بورس)

بورس Exchange چیست ؟

➤ در مفهوم لغوی، بورس به معنای دادن چیزی - مثل کالا ، پول، اوراق بهادار، اطلاعات، ایده و غیره - به کسی و دریافت یا گرفتن ما به ازایی از او، در مقابل آن. یعنی داد و ستد.

➤ بورس در مفهوم مصطلح آن ، بازار سازمان یافته ای است که تحت قوانین و مقررات خاصی کالا و محصولات قابل داد و ستد در آن خرید و فروش می شود. بنا بر این ، بورس یک بازار رسمی ، متشکل ، یکپارچه و منسجم است.

تاریخچه بورس های کالایی مهم جهان

آشنایی با بورس کالا

بورس کالای
دالیان چین

کشاورزی

صنعتی

بورس آتی
شانگهای چین

فلزات

انرژی

گروه بورس
ICE

کشاورزی

فلزات

انرژی

ارز

بورس فلزات
لندن

فلزات

گروه بورس
CME آمریکا

کشاورزی

فلزات

انرژی

ارز

اهداف کلان

کشورهای توسعه یافته

- ۱- کاهش هزینه معاملات
- ۲- افزایش سرعت انتقال اطلاعات
- ۳- کاهش ریسک
- ۴- توسعه صادرات
- ۵- گسترش تحقیقات علمی بازار

کشورهای در حال توسعه

- ۱- کاهش تصدیگری
- ۲- تامین مالی
- ۳- اصلاح ساختار بازار
- ۴- توسعه بخش کشاورزی
- ۵- هدفمند کردن سیاستهای حمایتی

آشنایی با بورس کالا

کارکرد و مزایای بورس کالا (کشاورزی)

کارکرد اصلی	کشف قیمت	مدیریت ریسک قیمت	مکانی برای سرمایه گذاری
مزایای کارکرد بورس کالا	تعیین قیمت کارآتر	انتقال موثر ریسک قیمت	تسهیل فضای سرمایه گذاری
	عرضه گسترده تر اطلاعات دقیق بازار	کمک به پرهیز از زیان هنگام کاهش قیمت	افزایش نقدینگی بازار جهت پوشش ریسک
	توزیع اطلاعات قیمت	به کشاورزان امکان می دهد از یک خریدار یا واسطه قیمت تضمینی دریافت کند.	سفته بازی ممکن است باعث افزایش قیمت ها و بازدهی بیشتر کشاورزان شود
	کاهش نابرابری اطلاعات	تسهیل برنامه ریزی و سرمایه گذاری به دلیل پیش بینی پذیری در آمد	سفته بازی به افزایش نوسانات بازار منجر شده و پوشش ریسک را مشکل میکند
تأثیرات بر کشاورزی	بهبود سود کشاورز	کاهش هزینه های مدیریت ریسک در مقایسه با سایر روش ها	تمایل کشاورزان به سفته بازی با روش هایی که خارج از توان آنهاست.
	کارایی تشکیل قیمت	انعطاف پذیری بیشتر در بازاریابی	پوشش ریسک در برابر تورم
سایر تأثیرات	حذف واسطه های رانت جو	افزایش دقت در برنامه ریزی و بودجه ریزی	کاهش ریسک سبد دارایی ها

آشنایی با بورس کالا

ادامه – کارکرد و مزایای بورس کالا (کشاورزی)

کارکرد اصلی	تسهیل معاملات فیزیکی	تسهیل تامین مالی	توسعه بازار
مزایای کارکرد بورس کالا	تشکیل قیمت های مرجع نقدی شفاف و کار آ	افزایش وام دهی از طریق بانک ها سایر روش ها	آموزش و ظرفیت سازی
	تقویت بازار معاملات نقدی		تسهیل معاملات بین المللی
	بهبود زیر ساخت های انبارداری و لجستیک		ارتقا و روزآمدسازی فناوری اطلاعات و ارتباطات
	ارتقای استاندارد های کیفیت محصولات		رشد صنعت
تأثیرات بر کشاورزی	بهبود قیمت های دریافتی به علت دسترسی به قیمت های مرجع	افزایش دسترسی کشاورزان به منابع مالی	افزایش آگاهی و آموزش در پوشش ریسک و بازاریابی
	عدم نیاز فوری به فروش	کاهش هزینه تامین مالی و کاهش ریسک مالی	افزایش مهارتها و ظرفیت ها برای متنوع سازی درآمد ها
	تسهیل تامین مالی	فراهم کردن سرمایه جهت سرمایه گذاری	افزایش ظرفیت بهره وری و استقلال کشاورزان
	بهبود کیفیت کالا مطابق استانداردها	تامین مالی سازمان یافته تر و قابل پیش بینی	افزایش دسترسی به بازارها
سایر تأثیرات			یکپارچه سازی کاربران و غلبه بر بعد مسافت

آشنایی با بورس کالا

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش های برنامه ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

اسفندماه 1401

13

تاریخچه بورس و بازار سرمایه در ایران

تاریخچه بورس و بازار سرمایه در ایران

آشنایی با بورس کالا

دوره چهارم

از ۱۳۸۴ تا کنون

تصویب قانون بازار اوراق بهادار
تشکیل شورای عالی
بورس و اوراق بهادار
تاسیس سازمان بورس و
اوراق بهادار
تاسیس شرکتهای بورس
(بورس کالای ایران)

دوره سوم

۱۳۸۳-۱۳۶۸

تصویب برنامه پنجساله اول
تصویب مواد ۹۴ و ۹۵
قانون برنامه سوم و چهارم
توسعه
تاسیس سازمان کارگزاران
بورس کالای کشاورزی

دوره دوم

۱۳۶۷-۱۳۵۸

تصویب قانون اداره امور
بانکها
تصویب قانون حفاظت و
توسعه صنایع ایران
آغاز جنگ تحمیلی

دوره نخست

۱۳۵۷-۱۳۴۶

تاسیس بورس اوراق
بهادار تهران در بهمن
ماه ۱۳۴۶
تصویب گسترش
مالکیت سهام
واحدهای تولیدی

سال ۱۳۴۵

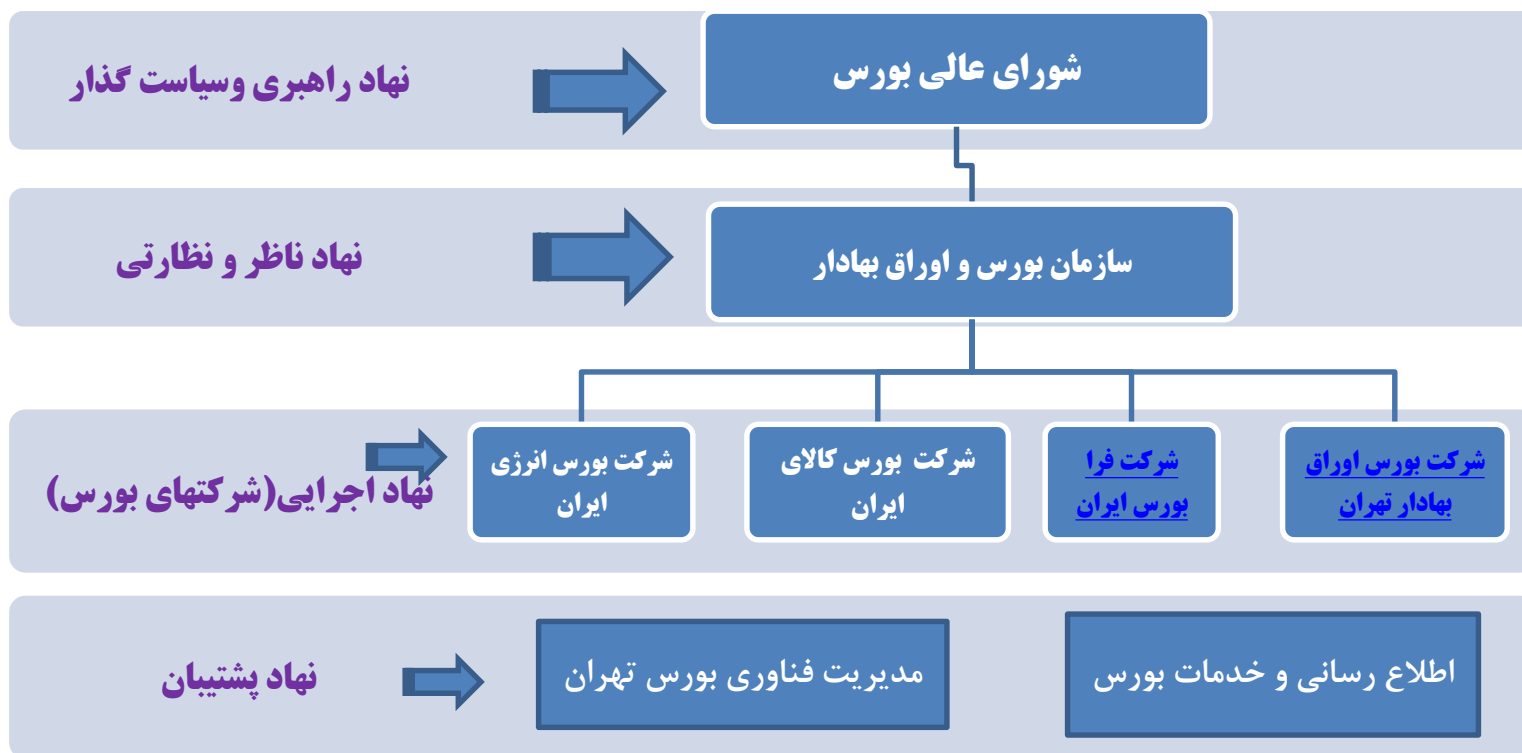
تهیه و تصویب
قانون و مقررات
بورس اوراق
بهادار تهران

سال ۱۳۱۵

ایده راه اندازی
بورس

ساختار بازار سرمایه ایران (سطوح سیاست گذاری، نظارتی، اجرایی و پشتیبانی)

آشنایی با بورس کالا

آشنایی با بورس کالا

بورس کالای ایران

17

اسفندماه 1401

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی
موسسه پژوهش‌های برنامه‌ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

ضرورت تشکیل بورس کالا در ایران

بازار کالاهای پایه در بخش های مختلف صنعتی، پتروشیمی و **کشاورزی** در ایران همواره با محدودیت ها و دشواری های ساختاری زیادی روبرو بوده و بخش عمده ای از این مشکلات مربوط به عدم استفاده از ابزارهای نوین اقتصادی و ساختار نامناسب و ناکارآمدی بازار می باشد. مهمترین مشکلات و چالش های بازار سنتی بخش کشاورزی را می توان به شرح ذیل خلاصه نمود:

۱- نوسانات کاذب قیمت محصولات ناشی از ارتباط نامشخص و نامناسب میان عرضه و تقاضا

۲- عدم امکان مدیریت ریسک و محافظت از نوسانات آتی قیمت

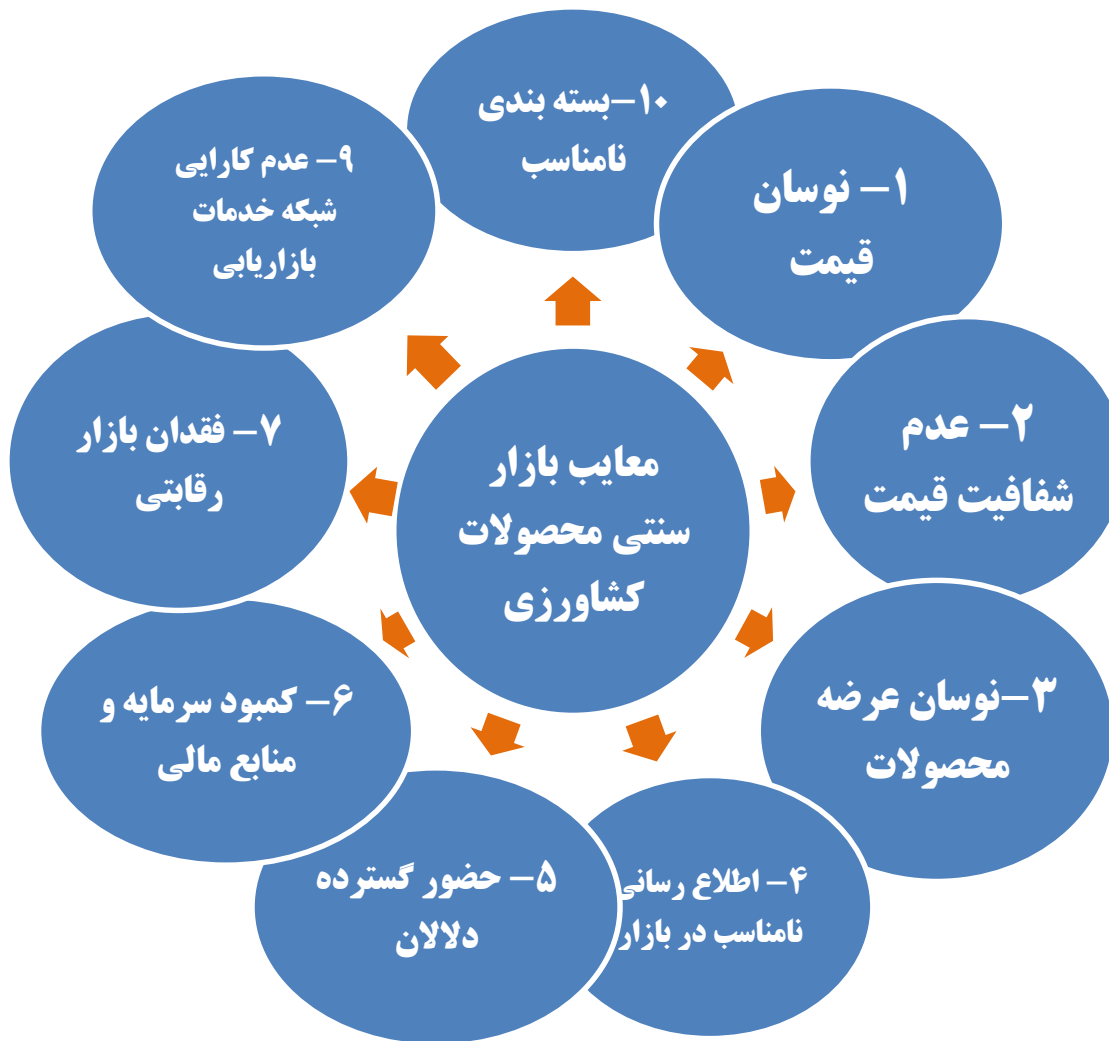
۳- فقدان یک نظام قیمت گذاری شفاف بر پایه تعادل میان عرضه و تقاضا و نیاز بازار

۴- نبود یک سیستم اجرایی و ناظر بر حسن انجام تعهدات طرفین معامله

۵- فقدان یک سیستم جمع آوری، پردازش و تحلیل اطلاعات و آمار تولید، واردات، صادرات و مصرف در جهت اطلاع رسانی به بازار و تصمیم گیری مطلوب

۶- عدم هماهنگی میان بخش های تولیدی و بازرگانی در زمینه واردات، صادرات و بازار مصرف

مشکلات بازار سنتی

آشنایی با بورس کالا

بورس کالای ایران در گذر زمان

آشنایی با بورس کالا

ارکان شرکت بورس کالای ایران

ارکان شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) عبارتند از :

۱ - مجامع عمومی

۲ - هیات مدیره

۳ - مدیر عامل

۴ - بازرس / حسابرس

شرکت توسط هیات مدیره ای غیر موظف مرکب از هفت شخص که توسط مجمع عمومی عادی با توجه به اساسنامه، قانون تجارت و مقررات برای مدت دو سال انتخاب می شوند، اداره می شود.

آشنایی با بورس کالا

مزایای ساختاری

۱- معاملات در بورس کالا، متشکل و سازمان یافته، قانونمند، قابل نظارت، شفاف، عادلانه، رقابتی و کم هزینه است.

۲- در بورس کالا، امکان پوشش، توزیع و انتقال ریسک وجود دارد.

۳- در بورس کالا، کیفیت و کمیت کالا و مبلغ معامله و مدت معامله تضمین شده است.

۴- کشف قیمت در بورس کالا از طریق حراج حضوری بصورت شفاف و حذف رانت و فسادزدایی از بازار معاملات.

۵- پذیرش کالا جهت فروش در بورس کالا براساس استاندارد های اجباری و تضمین کیفیت کالا در بورس است.

۶- سرعت انجام معاملات در بورس کالا در مقایسه با تشریفات مناقصات و مزایدات بیشتر و از امنیت کامل برخوردار است.

۷- در صورت بروز اختلاف میان طرفین معامله، بورس کالا دارای مراجع اختصاصی بررسی و رسیدگی به دعاوی بوده و سرعت رسیدگی به دعاوی مطرح شده در مقایسه با دادگاه های عادی بالاتر است.

۸- تامین مالی با استفاده از ابزارهای مالی مانند قراردادهای سلف و سلف استاندارد و ساز و کار اوراق بهادار مبتنی بر کالا

۹- حذف بخشی از هزینه های مرتبط با فروش و بازاریابی باتوجه به وجود بازار مستقیم و بدون واسطه در بورس کالا

۱۰- وجود شفافیت در معاملات بورس کالا و حذف هرگونه عاملی که در حوزه فروش، منجر به ایجاد رانت خواهد شد.

آشنایی با بورس کالا

تبیین انواع قراردادهای و اوراق قابل معامله در بورس کالای ایران

۱- قرارداد نقدی:

قراردادی است که براساس آن، پرداخت بهای کالای مورد معامله و تحویل آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای انجام می‌شود.

۲- قرارداد سلف:

قراردادی است که براساس آن، کالا با قیمت معین در زمانی مشخص در آینده تحویل گردیده و بهای آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

۳- قرارداد نسیه:

قراردادی است که براساس آن، کالا در هنگام معامله تحویل و بهای آن در تاریخ سررسید و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

۴- قرارداد آتی

قراردادی است که فروشنده براساس آن متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کند بفروشد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی، وجه تضمین را تعدیل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند

۵- قرارداد سلف استاندارد

قراردادی است که براساس آن عرضه‌کننده مقدار معینی از دارایی پایه را مطابق مشخصات قرارداد سلف استاندارد در ازای بهای نقد به فروش می‌رساند تا در دوره تحویل به خریدار تسلیم نماید. خریدار می‌تواند معادل دارایی پایه خریداری شده را طی قرارداد سلف موازی استاندارد موضوع مواد ۲ و ۳ دستورالعمل اجرایی معاملات سلف استاندارد، به فروش رساند.

۶- قرارداد اختیار معامله

قرارداد اختیار معامله قراردادی است که در آن یک طرف، اختیار(حق) خرید و یا فروش کالایی را از طرف دیگر خریداری می کند. قرارداد اختیار معامله به دو نوع کلی اختیار خرید و اختیار فروش تقسیم می شود. در هر کدام از این دو نوع قرارداد، دو طرف خریدار و فروشنده با یکدیگر وارد معامله می شوند.

۷- صندوق های کالایی

صندوق کالایی قابل معامله (ETC) یکی از ابزارهای مالی نوین هستند که به سرمایه گذاران این امکان را می دهند که به جای خرید و نگهداری کالای مورد نظر و تحمل هزینه های حمل و نقل، انبارداری و خسارت های احتمالی آن، اوراق این صندوق ها را خریداری نمایند.

۸- گواهی سپرده کالایی

بر اساس مصوبه شورای عالی بورس و اوراق بهادار گواهی سپرده کالایی اوراق بهاداری است که مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالا است و پشتوانه آن قبض انبار استاندارد است که توسط انبارهای مورد تایید بورس صادر می گردد

۹- اوراق خرید دین

اوراق بهادار با نامی است که به منظور خرید مطالبات (تامین مالی) با سررسید کمتر از یکسال ناشی از قراردادهای نسبه در بورس کالای ایران منتشر می شود.

ساختار بازار بورس کالای ایران

بورس کالای ایران

بازار مالی

صندوق سرمایه
گذاری کالایی

گواهی
سپرده
کالایی

اوراق خرید
دین کالایی

سلف موازی
استاندارد

هدف: تسهیل مبادله و کمک به تامین مالی

بازار مشتقه

قراردادهای
اختیار معامله

قرارداد
آتی

هدف: مدیریت ریسک قیمت

بازار فیزیکی

قرارداد کشف
پریمیوم

قرارداد
سلف

قرارداد نسیه

قرارداد
نقد

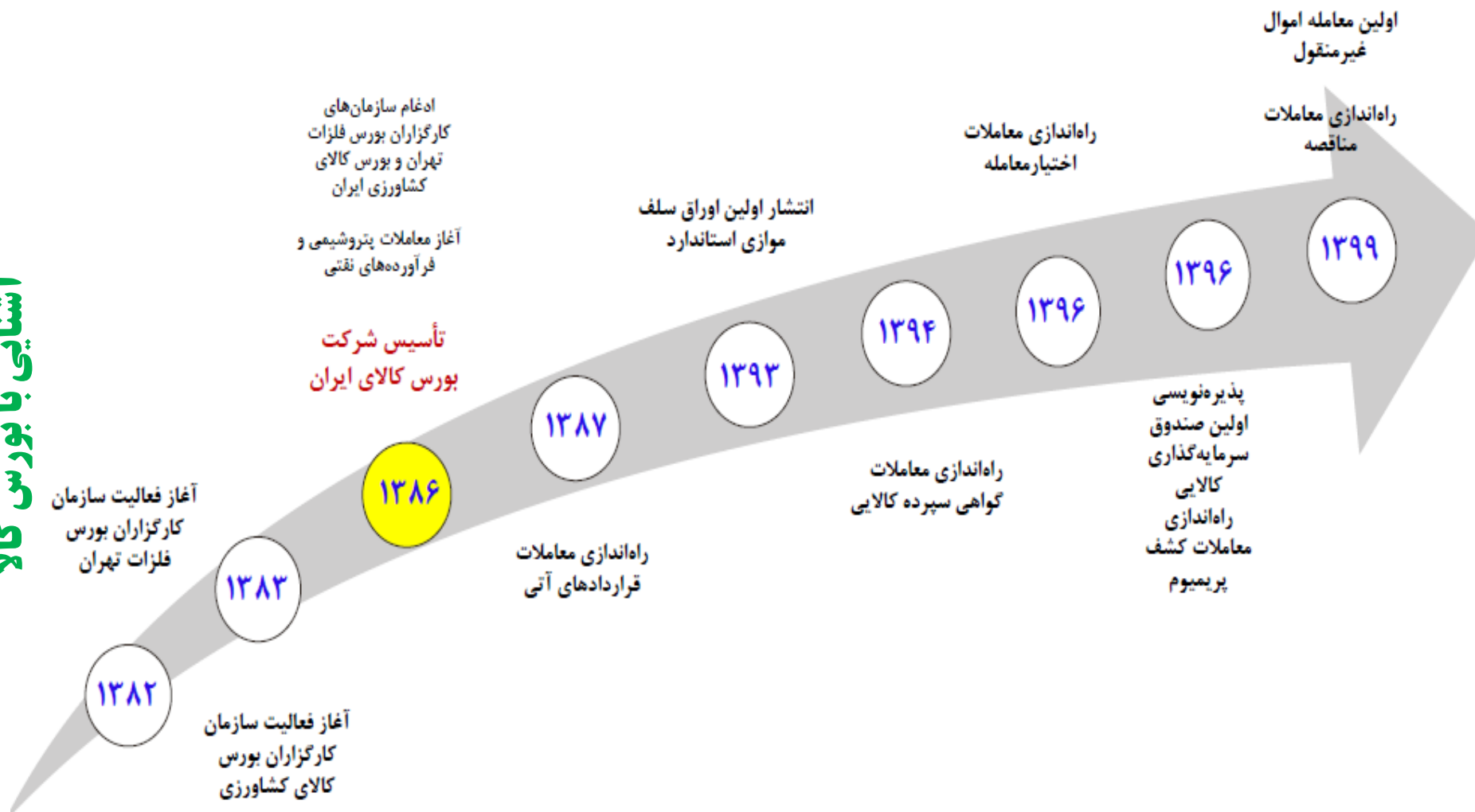
هدف اصلی: تسهیل مبادله کالا

آشنایی با بورس کالا

بورس کالای ایران در گذر زمان

آشنایی با بورس کالا

منبع: شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱

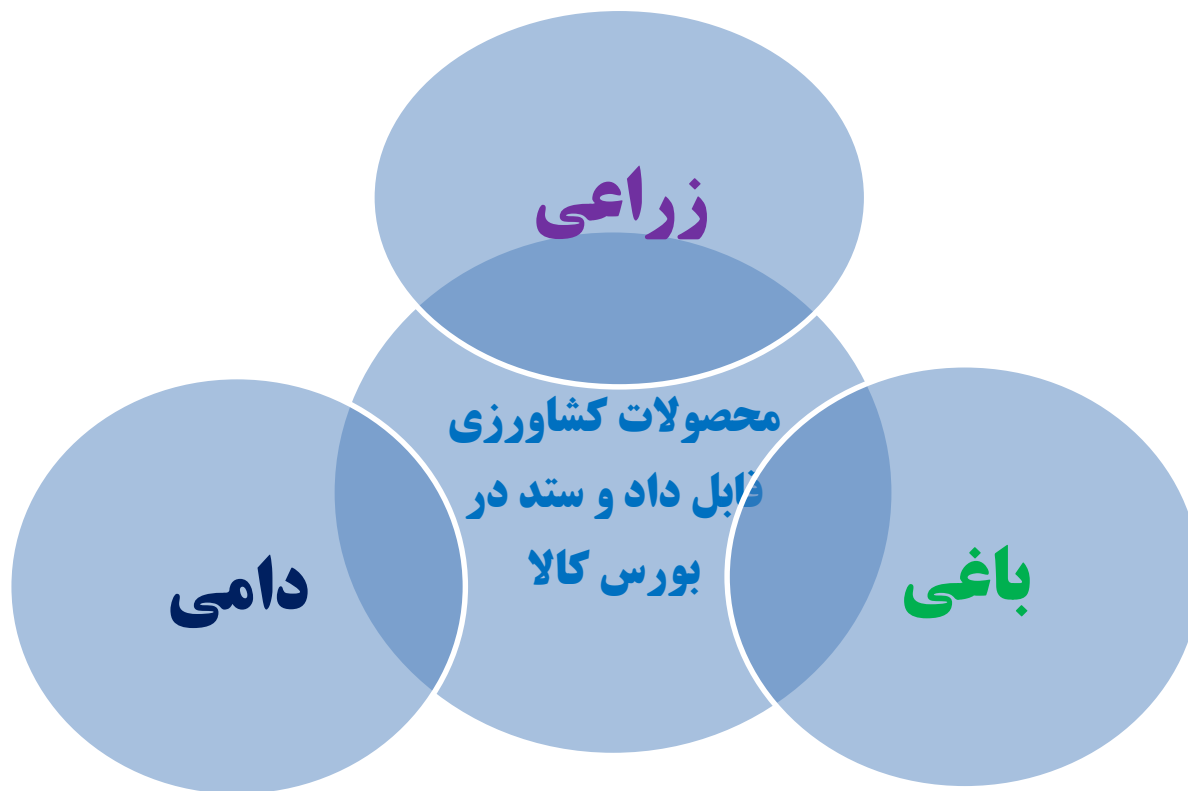
محصولات کشاورزی قابل داد و ستد در بورس کالا

آشنایی با بورس کالا

نام محصول	نوع قرارداد	بازار
جو، ذرت، گندم، شکر، روغن خام، کنجاله ها (سویا، کلزا، آفتابگردان و...) مرغ منجمد، رعفران، <u>برنج</u> ، پسته، عدس، زیره، خرما، کشمش، چای، مرغ، تخم مرغ، جوجه یکروزه، پنبه و...	محصولات کشاورزی	<u>بازار فیزیکی</u>
جوجه یکروزه تخم گذار، تلیسه آبستن، خوراک دام و طیور	<u>بازار فرعی</u>	<u>بازار فرعی</u>
<u>زعفران</u> نگین و پوشال، زیره سبز، پسته	قراردادهای آتی	<u>بازار مشتقه</u>
رعفران نگین	قراردادهای اختیار معامله	
مرغ منجمد، گندم	سلف موازی استاندارد	بازار مالی
زعفران نگین و پوشال، پسته، <u>زیره سبز</u> ، کشمش، خرما، برنج، ذرت و جو	<u>گواهی سپرده کالایی</u>	
صندوق سرمایه گذاری کالای کشاورزی	<u>صندوق سرمایه گذاری</u>	

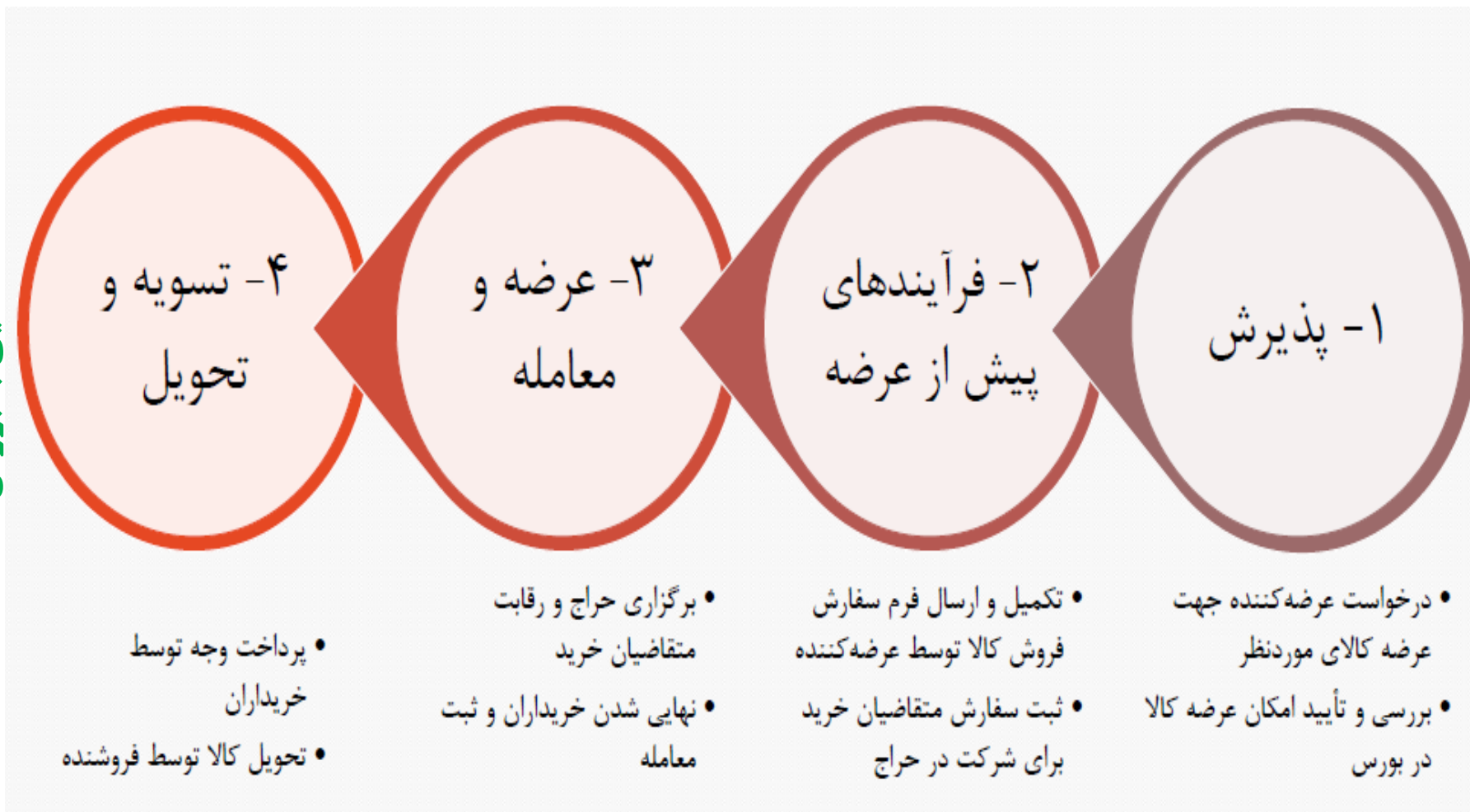
تاریخچه ورود انواع محصولات کشاورزی به بورس کالا

آشنایی با بورس کالا

فرآیندهای انجام معاملات کالاها در بازار فیزیکی

آشنایی با بورس کالا

منبع: شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱

بازیگران عمده بازار بورس

آشنایی با بورس کالا

عملکرد بورس کالا و جایگاه محصولات کشاورزی

نمای ارزش بازارهای بورس کالا در یک نگاه (۱۴۰۱ - ۱۳۹۵) واحد: میلیارد ریال

بازار	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
بازار فیزیکی	۳۷۰۹۹۷.۵	۴۹۸۷۹۹.۷	۸۸۴۳۰۸.۶	۱۳۷۶۱۰.۲	۳۲۲۳۲۱۷	۶۳۳۹۱۴۲	۵۵۶۸۴۱۲.۴
بازار آتی	۳۹۰۲۴۱	۶۵۷۹۸۶.۹	۸۲۳۲۵۶.۴	۲۴۸۵۹۶.۹	۱۹۲۱۰۲.۷	۱۶۵۵۷۲	۱۰۲۸۸۳.۴
بازار اختیار معامله	۹.۷	۷.۵	۱۳۵	۶۵.۶	۴۰۷.۵	۵۳۱.۵	۱۱۴۳.۸
بازار مالی	۶۵۳۰۸.۶	۱۶۱۹۰.۶	۷۸۰۰۹.۷	۶۵۲۷۴.۶	۱۸۷۲۲۵.۹	۱۶۹۷۱۳.۶	۲۶۱۸۸۰.۴
جمع کل	۸۲۶۵۵۶.۸	۱۱۷۲۹۸۵	۱۷۸۵۷۱۰	۱۶۹۰۰۳۹	۳۶۰۲۹۵۳	۶۶۷۴۹۵۹	۵۹۳۴۳۲۰

منبع: شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱

آشنایی با بورس کالا

درصد سهم هریک از بازارهای بورس کالا از کل بازار بورس کالای سالهای ۱۳۹۵ الی آبان ۱۴۰۱

بازار	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
بازار فیزیکی	۴۴.۹	۴۲.۵	۴۹.۵	۸۱.۴	۸۹.۵	۹۵	۹۳.۸
بازار آتی	۴۷.۲	۵۶.۱	۴۶.۱	۱۴.۷	۵.۳	۲.۵	۱.۷
بازار اختیار معامله	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰.۱
بازار مالی	۷.۹	۱.۴	۴.۴	۳.۹	۵.۲	۲.۵	۴.۴
جمع کل	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

منبع: شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱ و محاسبات تحقیق

عملکرد مبادله محصولات کشاورزی در بازار فیزیکی بورس کالا طی سالهای ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۵

سال	کل بازار بورس (مقدار به تن)	کل بازار بورس (ارزش به میلیون ریال)	درصد سهم مقداری کشاورزی از کل بازار بورس کالا	درصد سهم ارزشی کشاورزی
1386	۳۴۹۳۳۴۹	۳۱۴۵۶۸۳۶	۲.۵	۰.۹
1387	۱۱۱۹۲۴۰۹	۸۲۶۸۵۳۴۵	۱.۵	۰.۷۷
1388	۱۴۶۶۳۲۲۶	۹۰۷۷۷۵۰۳	۱.۲	۰.۵
1389	۱۷۰۰۴۸۸۸	۱۲۰۴۴۳۱۹۵	۶	۳
1390	۳۲۳۸۹۵۱۲	۱۷۱۴۱۶۹۲۹	۳	۲.۲
1391	۲۱۷۱۱۱۴۷	۳۱۵۱۱۰۱۱۷	۰.۸	۰.۴
1392	۲۴۳۹۳۶۱۴	۴۲۸۰۷۶۲۴۵	۱	۰.۶
1393	۲۳۸۱۵۹۱۴	۴۰۱۹۲۳۷۷۸	۰.۵	۰.۱
1394	۲۳۲۵۴۱۴۹	۲۹۷۲۴۸۵۵۲	۳.۲	۳.۱
1395	۲۵۴۷۴۹۶۸	۳۷۱۰۰۷۳۳۱	۹.۸	۷.۶

منبع: شرکت بورس کالای ایران و محاسبات تحقیق

عملکرد محصولات کشاورزی در بورس برحسب محصول در سال ۹۵ و درصد سهم هر محصول

نام محصول	مقدار تن	ارزش میلیون ریال	سهم مقداری به کل	سهم ارزشی
گندم	391350	3210767	15.78	11.53
جو	1247485	8744406	50.30	31.41
ذرت	343360	2615645.8	13.84	9.40
کنجاله ها	13355	202669	0.54	0.73
برنج	18571	666824.5	0.75	2.40
شکر	400698	9835852	16.16	35.33
مرغ منجمد	15031	979283	0.61	3.52
روغن خام	50014	1571583	2.02	5.65
جمع کل	2480108.012	27839718.9	100.00	100.00

منبع: شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱ و محاسبات تحقیق

وضعیت عملکرد بازار فیزیکی بورس کالای ایران طی سالهای ۱۳۹۵ الی آبان ۱۴۰۱ واحد: تن/میلیارد ریال

آشنایی با بورس کالا

گروه اصلی		۱۳۹۵		۹۶		۹۷		۹۸		۹۹		۱۴۰۰		۱۴۰۱	
		ارزش	حجم	ارزش	حجم	ارزش	حجم	ارزش	حجم	ارزش	حجم	ارزش	حجم	ارزش	حجم
پتروشیمی و نفت		۱۳۴۵۶۶۶۴	۱۸۴۶۰۶	۱۴۷۶۱۸۱۱	۲۵۶۳۴۷۵	۱۵۰۵۵۱۹۴	۵۲۶۳۱۱۵	۱۶۵۵۷۸۳۱	۷۵۵۹۸۴۳	۲۱۵۵۸۹۲۱	۱۵۳۷۹۲۳	۱۸۲۷۷۰۲۶	۲۵۲۹۴۳۳	۱۲۷۴۷۸۹۹	۲۱۰۵۶۴۹
اموال غیر منقول		.	.	.	.	.	.	.	.	.	۳۲۶.۴	.	.	.	۳۰۵.۸
بازار فرعی		۱۱۴۹۱۴	۱۴۸۲.۹	۱۷۰۵۳۲	۴۳۷۷.۷	۷۵۷۵۴	۳۳۹۴.۴	۹۲۶۷۸	۴۷۵۶۶	۱۲۳۳۶۳	۹۲۶۲	۳۷۴۴۳۴	۷۱۶۷۰.۲	۵۲۵۷۴۷	۷۴۱۰۶.۳
صنعتی		۹۳۹۳۰۳۵	۱۵۶۷۹۵۶	۸۷۶۰۲۸۷	۲۰۴۹۸۳.۷	۷۷۳۶۷۷۲	۳۲۷۹۰۰.۸	۹۶۶۱۸۴۳	۶۱۴۸۱۳.۷	۱۳۴۲۴۴۵۶	۱۶۶۰۶۵۳	۵۷۱۷۳۶۵۶	۳۶۹۸۳۳۵	۶۲۹۲۱۷۱۰	۳۳۳۹۳۳۵
معدنی		.	.	.	.	.	۲۰۲.۱	۳۴۶۵۰	۳۹۰۰۰	۴۵۳.۵	۳۱۳۷۵۰	۸۵۵۸.۳	۳۸۹۴۵.۷	۴۳۹۵۰۰	۴۵۹۷۶.۹
کشاورزی		۲۵۱۰۱۱۴	۲۸۱۱۳	۲۹۶۹۸۳۰	۳۳۰۹۰.۷	۱۹۳۹۵۰.۱	۲۶۴۹۹.۷	۴۰۵۱	۹۳.۶	۶۸۴	۶۴۹۴.۲	۶	۷۵۸	۱۰	۳۰۴۰.۲
جمع کل		۲۵۴۷۴۷۲۷	۳۷۰۹۹۷.۵	۲۶۶۶۲۴۶۰	۴۹۸۷۹۹.۶	۲۴۸۴۱۸۷۱	۸۸۴۳۰.۸۵	۲۶۳۵۵۴۰.۳	۱۳۷۶۱۰.۲	۳۵۴۲۱۱۷۴	۳۲۲۳۲۱۷	۷۶۳۸۳۶۲۲	۶۳۳۹۱۴۲	۷۶۶۳۴۸۶۶	۵۵۶۸۴۱۳

منبع: ۱- شرکت بورس کالای ایران، ۱۴۰۱ (قابل دسترس در تارنمای <https://www.ime.co.ir/standard-transactions.html>) و ۲- محاسبات تحقیق

آشنایی با بورس کالا

۱۴۰۱		۱۴۰۰		۹۹		۹۸		۹۷		۹۶		محصول
ارزش	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش	مقدار	ارزش	مقدار	
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۳۲۵	۵۰	برنج وارداتی
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	پسته
.	.	.	.	.	.	.	.	۴۸۰۷۷۸۰	۱۸۰۴۴۴	۷۳۹۰۹۹۴	۲۹۶,۸۷۵	شکر
.	.	.	.	.	.	.	.	۱۵۵,۳۴۷	۱۱,۳۶۸	۱۸۰۴۵۰۹	۲۰۶,۷۱۵	ذرت
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۳۳۷۲۸۱۴	۳۷۰,۴۷۴	جو
.	.	.	.	.	.	.	.	۱۵۵۱۱۲۸۴	۱۶۶۷۶۷۰	۱۷۰۵۰۲۱۰	۱,۹۳۹,۰۴۸	گندم
.	.	.	.	۵۱۸۰۴۰۷	۵۹,۶۸۶	.	.	.	.	۷۰۹۶۰	۴,۸۵۰	کنجاله سویا
۳۰۴۰۱۵۰	۱۰	۷۵۸۰۵۳	۶	.	.	۷۰۲۷	۰۰۰۵۷	۳۷۸۲۶۴۲	۶۶,۴۳۱	۶۵۰۶,۹۱۴	۰۰۱۲۵	زعفران
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	نخود
.	.	.	.	۲۳۵۸۵	۶۱۰	.	.	.	.	.	.	کنسراتر و..
.	.	.	.	.	.	۸۶۵۵۷,۹	۴۰۵۱	۸۸۴۴۶,۵۴	۱۴۲۰	.	.	خرما
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۱۱۹۹۵,۲	۲۵۲	عدس
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	گشمش
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	چای
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۲۴۵۸۱۵	۳,۳۸۵	مرغ منجمد
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	۶۶۶	۷۴۰۰۰	تخم مرغ نطفه دار
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	زیره
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	پنبه محلول
.	.	.	.	.	.	.	.	۵۳۸۰۰	۳۳۵۰	.	.	دانه های روغنی سویا
.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	رب گوجه
.	.	.	.	.	.	.	.	۱۸۵۱۵۶۹	۵۲۰۷۰	۲۴۳۸۲۶۴	۷۳,۷۰۰	روغن خام
.	.	.	.	۵۲۰۳۹۹۲	۶۶۹,۶۸۶	.	.	۱۳۸۰۶,۷۵	۱۰۶۰۵۰۰	۱۳۵۱۳۹۸	۷۶۵۷۶۰۰	مرغ و جوجه
۳۰۴۰۱۵۰	۱۰	۷۵۸۰۵۳	۶	.	.	۹۳۵۸۴,۴	۴۰۵۱۰۵۷	۲۶۲۴۶۶۷۶	۲۹۷۶۸۸۸	۳۲۵۲۸۱۹۸	۱۰۶۲۶۹۴۸	جمع کل

جمهوری اسلامی ایران
وزارت جهاد کشاورزی

موسسه پژوهش های برنامه ریزی،
اقتصاد کشاورزی و توسعه روستایی

روند عملکرد بخش کشاورزی در بورس کالا (بازار فیزیکی) طی دوره ۱۴۰۱-۱۳۹۵

سال		حجم (تن)		ارزش (میلیون ریال)		تعداد خریدار		تعداد فروشنده		تعداد قراردادهای معامله شده	
سال	داخلی	رینگ صادراتی	داخلی	رینگ صادراتی	داخلی	رینگ صادراتی	داخلی	رینگ صادراتی	داخلی	رینگ صادراتی	داخلی
۱۳۹۵	۲,۴۷۹,۱۱۴	-	۲۷,۸۳۲,۵۶۴	-	۳۹	-	۴۹	-			
۱۳۹۶	۲,۹۰۳,۰۸۰	-	۳۲,۵۲۸,۱۹۸	-	۳۳	-	۹۲	-	۱۳,۱۲۹		
۱۳۹۷	۱۹۳۹۵۰۱	-	۲۶۴۹۹۶۶۳	-	۳۱	-	۵۵	-	۶۹۴۶		
۱۳۹۸	۴۰۵۱	-	۹۳۵۸۴	-	۲	-	۲	-	۱۶		
۱۳۹۹	۶۷۰	-	۵,۲۰۳,۹۹۱	-	۱	-	۱	-	۴۸		
۱۴۰۰	۶	-	۷۵۸۰۵۳	-	۲	-	۳	-	۲۳		
۱۴۰۱	۱۰	-	۳۰۴۰۱۵۰	-	۳	-	۳	-	۴		

منبع: بورس کالای ایران (قابل دسترس در تارنمای <https://www.ime.co.ir/standard-transactions.html>)

نکته مهم:

بورس کالا، راه نجات، بخش کشاورزی است و تحول در این بخش از مسیر بورس می گذرد.

آشنایی با بورس کالا

در اقتصادهای در حال توسعه و یا اقتصادهای در حال گذار، که در نتیجه اصلاح ساختاری دولت‌ها در حال واگذاری اختیارات و مسوولیت‌های خود در اقتصاد و بازار هستند، و حمایت‌های گسترده و خدمات (حمایت در تعیین قیمت، دسترسی به بازارها، اطلاعات بازار، انبارسازی و تدارکات، تامین مالی، خدمات تامین نهاده ها و...) خود را حذف یا کاهش می دهند، زنجیره های عرضه کالا که فعالان بخش به آن عادت کرده اند دچار خلاء، آشفتگی، ناکارآمدی و با هزینه های سنگین معاملاتی مواجه می شوند. در این حالت بورس کالا یکی از نهادهای ثبات آفرین است که خلاء عقب نشینی دولت از بازار و اقتصاد را پر می کند و وظایف فوق را با هزینه کمتر، با سرعت بیشتر و کارایی بالاتر و هزینه کمتر انجام می دهد.

با سپاس از توجه و حوصله شما